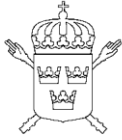

Budgetunderlag 2017-2019

ÅKLAGARMYNDIGHETEN

Regeringen,
Justitiedepartementet

Förslag till finansiering av verksamheten

Åklagarmyndigheten föreslår att

- ramanslaget 1:3 Åklagarmyndigheten inom utgiftsområde 4 för 2017 ska uppgå till 1 470 miljoner kronor inklusive pris- och löneomräkning
- ramanslaget 1:3 Åklagarmyndigheten inom utgiftsområde 4 för 2018 ska uppgå till 1 500 miljoner kronor inklusive pris- och löneomräkning
- ramanslaget 1:3 Åklagarmyndigheten inom utgiftsområde 4 för 2019 ska uppgå till 1 562 miljoner kronor inklusive pris- och löneomräkning
- anslaget 1:1 Biståndsverksamhet ap 44 Internationell civil krishantering inom utgiftsområde 7, ska uppgå till 8 miljoner kronor för åren 2017-2019
- låneramen för 2017 ska uppgå till 150 miljoner kronor
- anslagskrediterna ska vara 3 procent av anslaget
- räntekontokrediterna i Riksgäldskontoret ska vara 5 procent av anslaget.

Budgetunderlaget har behandlats med personalorganisationerna.

Detta beslut har fattats av riksåklagaren. Samtliga medlemmar av Åklagarmyndighetens ledningsgrupp har deltagit i beredningen av beslutet. I den slutliga beredningen av ärendet har deltagit ekonomidirektören Ulf Allebrand, biträdande ekonomidirektören Lena Möller samt verksamhetscontrollern Sara Billström, föredragande.

Anders Perklev

Sara Billström

Innehållsförteckning

1. Utgångspunkter	4
2. Effektiviseringsåtgärder.....	7
3. Ökade krav och behov.....	8
3.1 Åtgärder för utveckling av den operativa verksamheten.....	8
3.2 Åtgärder för utveckling av organisation, IT och informationssäkerhet.....	14
4. Lokalförsörjning	15
5. Sammanfattning av resursbehovet	16
6. Förslag till finansiering	17
7. Övriga villkor	18

1. Utgångspunkter

Åklagarverksamheten och dess finansiering

Åklagarmyndighetens huvuduppgift är att leda förundersökningar, besluta i åtalsfrågor och företräda det allmänna i domstol. Därutöver bedriver myndigheten metod- och rättsutveckling samt rättslig uppföljning och tillsyn. Verksamheten är anslagsfinansierad via förvaltningsanslaget (ram) 1.3 Åklagarmyndigheten inom utgiftsområde 4, Rättsväsendet. För uppdrag i regleringsbrevet rörande internationell civil krishantering disponerar Åklagarmyndigheten en anslagspost under anslaget 1:1 Biståndsverksamhet inom utgiftsområde 7, Internationellt Bistånd.

Utveckling fram till 2016

I årsredovisningen för 2015 redovisar Åklagarmyndigheten fortsatt goda resultat och en god måluppfyllelse.

Åklagarmyndigheten har den senaste tioårsperioden hanterat ökade krav på åklagarens aktiva medverkan i utredningar och samverkan med andra myndigheter tillsammans med ytterligare tillkommande specifika arbetsuppgifter samt generella krav på kvalitetshöjningar.

Den långsiktiga ökning av inflödet till åklagare som skett sedan början av 2000-talet har de senaste åren avstannat och det totala inflödet av ärenden och brottsmisstankar till Åklagarmyndigheten har minskat sedan 2011. Utvecklingen är dock inte jämnt fördelad. Stora minskningar har skett i enklare och mindre allvarlig brottslighet såsom bötesbrott, övriga trafikbrott och skadegörelse, dvs. i huvudsak brott som anmäls i den utsträckning polisen genomför egna insatser. Förundersökningar i dessa brottstyper är vanligen polisledda och leder mer sällan än andra typer av brott till huvudförhandling i tingsrätt. Antalet inregistrerade brottsmisstankar ökar däremot för sexualbrott, en brottstyp som kräver stora resurser i handläggningen. De utgör knappt tre procent av antalet brottsmisstankar men krävde nio procent av den operativa tiden 2015.

En kompletterande aspekt för att bedöma arbetsbelastning är hur omfattande och komplicerade de ärenden som ska handläggas är. Detta är svårt att mäta på ett objektivt sätt, men en intern analys stöder ett antagande om att andelen och antalet komplicerade ärenden har ökat sedan 2008. Statistik över de brottmål som avgörs efter förhandling visar på ett över tid ökat antal riktigt långvariga rättegångar och att den genomsnittliga förhandlingstiden ökar. Stora rättegångar kräver proportionellt sett mer förberedelser än små. Under samma period har en tydlig ökning av antalet svenska ansökningar om rättslig hjälp skett, alltså fall där åklagaren söker bevisning utomlands. Även om det fortfarande är måttliga volymer så visar detta på en utveckling mot fler åklagarkrävande ärenden. Vi kan också se att kostnaderna för säkerhetsåtgärder ökar, vilket delvis hör samman med en utveckling av bekämpningen av den allvarliga och organiserade brottsligheten.

Framtida inflöde

Rättsväsendets myndigheter lämnar i samband med budgetunderlaget, enligt uppdrag från regeringen, en gemensam rapport med prognoser över rättsväsendets kapacitetsbehov under åren 2016 – 2019. I prognosen anges ett något minskande inflöde till Åklagarmyndigheten de kommande åren (cirka 3 procent fram till 2019). Inflödet förväntas inte utvecklas lika i alla brottsgrupper, exempelvis anger prognosen att skadegörelse- narkotika- och trafikbrott förväntas minska medan bedrägerierna fortsätter att öka. Prognosen innehåller dock osäkerhetsfaktorer och alternativa utvecklingslinjer som skiljer sig från huvudscenariot, i både ökande och minskande riktning. Inflödet till Åklagarmyndigheten baseras i huvudsak på ärenden redovisade från Polisen, och är beroende av hur utredningsverksamheten i den nya organisationen utvecklas.

Behov av långsiktighet

En stor del, över 80 procent, av Åklagarmyndighetens kostnader utgörs av personalkostnader. Av myndighetens ca 1 360 anställda är 930 åklagare (årsskiftet 2015/2016). En nyanställd åklagaraspirant har en juristexamen och tingsmeritering, och innan aspiranterna blir färdiga åklagare krävs en omfattande grundutbildning som sträcker sig över nära tre år. Utbildningen är en investering i medarbetarnas kompetens som kortsiktigt drar resurser från övrig verksamhet både i form av direkta kostnader och i form av tid som erfarna medarbetare lägger på handledning och som lärare på utbildningarna.

De åklagare som rekryteras till och utbildas inom Åklagarmyndigheten utgör också rekryteringsbas för Ekobrottsmyndigheten dit främst erfarna åklagare på specialistnivå rekryteras. De är även intressanta vid rekrytering till andra juristyrken som t.ex. domare. Den personalrörlighet detta för med sig innebär i sig ett positivt utbyte av erfarenheter mellan olika myndigheter och verksamheter men ökar kravet på långsiktighet i Åklagarmyndighetens planering.

Utöver grundutbildningen till åklagare bedrivs inom Åklagarmyndigheten en omfattande vidareutbildning för att ge fördjupade kunskaper inom särskilt prioriterade eller komplicerade rättsområden. Som exempel kan nämnas utbildning av ungdomsåklagare, relationsvåldsåklagare samt utbildning av de åklagare som utreder övergrepp mot barn. Även den administrativa personalen som stöder åklagarna behöver i många fall ha goda kunskaper om hanteringen av dessa ärendetyper vilket kräver särskilda utbildningar. På grund av intern och extern personalomsättning finns ett kontinuerligt behov av att erbjuda vidareutbildning för att undvika en utarmning av kompetensen inom dessa områden.

Mot bakgrund av de ovan beskrivna tidsperspektiven för rekrytering av åklagare behövs en långsiktig planering för att undvika att skapa en situation där Åklagarmyndigheten utgör en flaskhals i rättskedjan. Åklagarmyndigheten kan inte på kort sikt omsätta stora anslagsökningar till operativa åklagare, beroende av ut-

bildningsorganisationens kapacitet. Även framtida tillkommande arbetsuppgifter som kräver åklagarkompetens behöver omhändertas genom ökade nyrekryteringar som inleds i god tid innan förändringarna träder i kraft, så att en acceptabel nivå kan uppnås i rimlig tid och resurser inte ska behöva tas från annan och prioriterad verksamhet. Resurser behöver också säkras för vidareutbildning så att kvaliteten i form av t.ex. korta handläggningstider, enhetlighet och förmåga att möta de högt ställda kraven på specialisering och kompetens som ställs på Åklagarmyndighetens medarbetare bibehålls.

2. Effektiviseringsåtgärder

Åklagarmyndigheten arbetar löpande med att effektivisera verksamheten genom utvecklade arbetsformer. Det är en viktig del i myndighetens strävan att kontinuerligt öka verksamhetsnyttan och hushålla med statens resurser. Ambitionen med effektiviseringarna är att de ska ge förutsättningar för en bibehållen och i vissa delar höjd kvalitet och skapa utrymme att hantera det framtida ärendeinflödet inom befintliga ramar.

Vissa effektiviseringsåtgärder ställer initialt krav på investeringar och effektiviseringsvinsterna uppstår först efter ett eller ett par år. Delar av effektiviseringsvinsterna uppstår även i andra delar av rättsväsendet och övriga myndigheter, till exempel vid utbildning av poliser.

Under 2017 – 2019 kommer myndigheten fortsatt att arbeta med effektivisering framför allt genom följande åtgärder:

- Den organisationsförändring som Åklagarmyndigheten genomförde den 1 oktober 2014 har etablerats och kommer att följas upp och vid behov kommer justeringar avseende arbetssätt och arbetsfördelning att göras. Åklagarmyndigheten kommer att verka för en utveckling av samarbetet med den nya Polismyndigheten på alla nivåer så att effektiviteten kan öka inom vårt gemensamma verksamhetsområde utredning och lagföring av brott.
- Utvecklad mängdbrottsshantering och hantering av trafikbrott, dels i samverkan med Polisen, dels genom att se över våra egna arbetsformer. Under 2015 permanentades den koncentrerade hanteringen av samtliga trafikärenden till två orter, Östersund och Karlskrona och i början av 2016 har beslut fattats om att på försök utvidga verksamheten med fler ärendetyper. Dessutom handläggs en majoritet av mängdbrottsärendena i Stockholms län på en av de fem allmänna kamrarna i länet, fram till eventuell domstolsförhandling. Detta är en tidigare försöksverksamhet som nu har permanentats. Dessa insatser möjliggör en förflyttning av resurser från enklare ärenden till mer komplicerade ärenden.
- Som ett led i att öka myndighetens förmåga att återföra brottsutbyte kommer en försöksverksamhet med förstärkning av revisorskompetensen på de allmänna åklagarområdena att genomföras. Försöket kommer att utvärderas 2017.
- Fortsatt utveckling av ärendehanteringssystemet Cåbra mot ett digitaliserat arbetssätt samt utveckling av diarium för hemliga tvångsmedel.
- Utveckling av IT-verksamheten för att säkerställa ett bra och modernt verksamhetsstöd såsom olika former av videokonferens för att öka möjligheten för åklagare att delta i förhör på distans och mobil åtkomst till system och information så att res- och spilltid kan utnyttjas till arbete. Se även avsnitt 3.2.

3. Ökade krav och behov

Det ställs krav på att Åklagarmyndigheten ska utveckla verksamheten. I det följande beskrivs de områden där det är särskilt angeläget att så sker. Gemensamt för dessa är att de avser personalintensiv verksamhet som kräver mer specialiserad åklagarkompetens. Genom Åklagarmyndighetens centrala plats i rättskedjan ger en väl fungerande åklagarverksamhet möjligheter till effektivitet både hos polis och hos domstolar. Eventuella ytterligare satsningar på Polismyndigheten behöver mötas även med resurser till Åklagarmyndigheten.

Det finns, utöver de specifika områden som kommenteras i avsnitt 3.1, anledning att lyfta fram de sammantagna konsekvenserna av tillkommande uppgifter och ansvar som vanligen vart och ett innebär relativt små utökningar av resursbehovet. En myndighet bör genom effektiviseringar i viss utsträckning kunna hantera tillkommande uppgifter inom befintlig ram. Tillkommer flera sådana utökade uppgifter summerar det dock till stora kostnader, både initialt för bland annat utbildning, och för den löpande hanteringen av tillkommande ärenden. Det är därför viktigt att de samlade och långsiktiga konsekvenserna för myndighetens resursbehov beaktas vid lagstiftningsförändringar. En aktuell utökning av området för kriminalisering är de helt nyligen beslutade bestämmelserna om särskilt straffansvar för resor i terrorismsyfte. Här ska också nämnas förslagen om skärpta straffrättsliga åtgärder mot organiserad brottslighet, straffrättsligt skydd mot olovlig identitetsanvändning samt ny påföljd efter tidigare dom.

3.1 Åtgärder för utveckling av den operativa verksamheten

3.1.1 Förstärkt åklagarfunktion m.m.

Det finns olika skäl till att det är lämpligt eller till och med nödvändigt att engagera två eller flera åklagare vid handläggningen av en brottsutredning. Så kan vara fallet bl.a. när en brottsutredning är omfattande eller när det är motiverat av personsäkerhets-, arbetsmiljö- eller utbildningsskäl. Under senare tid finns flera exempel på stora och komplexa ärenden som har krävt att flera åklagare varit involverade under förundersökningen och rättegången. Antalet sådana utredningar och mål har ökat påtagligt under senare år och den utvecklingen förväntas fortsätta.

Under år 2016 kommer ett arbete att ske med att ta fram riktlinjer av riksåklagaren som ger vägledning för när åklagarfunktionen i en förundersökning eller ett mål i domstol bör vara förstärkt och hur förstärkningen ska ske. I oktober 2015 har vidare en arbetsgrupp, som haft i uppdrag att överväga frågan om ett breddat perspektiv på åtalsfrågan i vissa fall, avlämnat en delrapport. Rapporten innehåller vissa övergripande förslag till nya åtgärder för att ytterligare främja en hög kvalitet i och ett högt förtroende för åklagares handläggning. Förslagen i rapporten bereds för närvarande inom myndigheten.

3.1.2 Utvecklad handläggning

Prioriterade brottsområdena brott mot barn, relations- och sexualbrott samt brott av unga lagöverträdare

Åklagarmyndigheten fortsätter att prioritera och utveckla områdena brott mot barn, brott i nära relation, sexualbrott och brott av unga lagöverträdare. Åklagaren är genom olika utvecklade arbetsmetoder allt mer aktiv när det gäller ledning av förundersökning i dessa brottstyper. Till exempel närvarar åklagare i allt större omfattning vid förhör av barn och annan verksamhet i befintliga Barnahus, vilket även innebär kostnader för myndigheten bland annat för teknikstöd. Allt fler tillkommande arbetsuppgifter för åklagaren i rollen som förundersökningsledare är resurskrävande.

Sexuella övergrepp mot barn på Internet är också ett område där åklagare ställs inför särskilda utmaningar och där myndigheten behöver lägga resurser på kompetensutveckling och metodstöd. Myndigheten hanterar allt fler ärenden med mycket omfattande bevismaterial, samtidigt som ärendetypen medför begränsade förutsättningar att begränsa förundersökningen vilket är extra resurs- och kompetenskrävande.

Hatbrott

Den internationella utvecklingen med flera terrorangrepp, tilltagande krigshärdar och ökade flyktingströmmar, kommer med stor sannolikhet att påverka antalet hatbrott i Sverige. Regeringen har prioriterat hatbrotten och det är viktigt att Åklagarmyndigheten har hög beredskap för att utreda och lagföra dessa brott. Inom ramen för Polisens strategiska initiativ sker en satsning mot hatbrott, bland annat genom särskilda hatbrottsgrupper i storstäderna. Grupperna förväntas bidra till ökad förmåga att klara upp hatbrott. Åklagarmyndigheten måste kunna möta en ökad ärendetillströmning och bidra till skyddet för utsatta individer och folkgrupper.

Som ett led i att möta förväntningarna när det gäller hanteringen av hatbrott har myndigheten genomfört en uppföljning och tillsyn på området för att undersöka om det finns brister i arbetssätt och metoder och i förekommande fall identifiera dessa. Även tillämpningen av straffskärpningsgrunden i brottsbalken har granskats. Med utgångspunkt i granskningen ska den rättsliga styrningen och stödet på området utvecklas och insatser för erfarenhetsutbyte och information planeras.

Kvalificerade förmögenhetsbrott, bedrägerier, IT-brott och brott mot immaterialrätten

Inom de mer traditionella allvarligare förmögenhetsbrotten, exempelvis bedrägerier, trolöshet mot huvudman och förskingring blir brottsformer och brottsupplägg mer kvalificerade. Det handlar inte om ekobrott i vanlig bemärkelse (skattebrott resp. brott mot borgenär) utan mer om att dölja en omfattande och vinstgivande brottslig verksamhet. Ett exempel är utredningar om utnyttjande av

socialförsäkringssystemen i form av assistansbedrägerier som kan bli omfattande och kräva stora resurser. Brottsligheten kan också avse bedrägerier med komplicerade och storskaliga upplägg (bland annat så kallade investeringsbedrägerier).

Brott i it-miljö ställer höga krav på åklagarna redan idag. Åklagarmyndigheten måste ha möjlighet att långsiktigt satsa särskilda resurser för att kunna hantera den fortsatta utvecklingen. Det handlar både om att möta utvecklingen i Sverige men också bygga upp en verksamhet som kan möta hot över gränserna på ett kraftfullare sätt än idag. Det nätverk som finns av särskilt kvalificerade åklagare för utredning av it-relaterade brott har med regelbundenhet olika former av erfarenhetsutbyte. Myndigheten utvecklar kompetensen att bekämpa it-brott genom utbildningsåtgärder på olika nivåer, alltifrån en utbyggd grundutbildning och dubblerade årsomgångar vidareutbildning till en nyutvecklad fördjupningsutbildning som tas fram för att möta behovet av särskilt utbildade it-åklagare. It-utvecklingen och utvecklingen av brottsbekämpningen ställer successivt nya krav på olika former av rättsligt stöd för åklagarna i arbetet med dessa ärenden.

En annan oroande utveckling är it-brott som är av systemhotande karaktär. Dessa sker ofta i form av kvalificerade dataintrång i syfte att komma åt känsliga uppgifter och/eller ändra uppgifter i register. Under senare tid har flera fall förekommit. Även om det finns en kompetens inom Åklagarmyndigheten redan idag behöver denna förstärkas.

Antalet inkomna anmälningar om immaterialrättsbrott har de senaste åren varit omkring 100. Brotten omfattar inte sällan stora värden. Komplexiteten och de internationella inslagen ökar och det finns anledning att anta att stora mörkertal finns, vilket ställer krav på att utveckla kapaciteten på området. It-komplexiteten i de anmälda brotten ökar också. Sverige är också i likhet med många andra länder bundet av konventioner på området.

Korruptionsbrottslighet

Under de senaste åren har Åklagarmyndigheten inom givna ramar ökat resurserna för bekämpningen av korruptionsbrott. Allvarlig mutbrottslighet har kunnat lagföras t.o.m. inom den centrala myndighetssfären. De senaste årens utveckling visar att insatserna mot denna typ av brottslighet måste öka ytterligare. De utredningar som genomförs är ofta mycket resurskrävande för Åklagarmyndigheten. Sverige har konventionsåtaganden på vissa centrala områden, bl.a. när det gäller korruptionsbrottslighet. Dessa åtaganden innebär bland annat att Sverige ska säkerställa kompetens och avsätta tillräckliga resurser för en adekvat bekämpning av korruptionsbrotten. Inte minst när det gäller utredningar om bestickning av annan stats tjänstemän, s.k. Foreign bribery, har kraven på resurser ökat påtagligt såväl till omfattning som till kompetens.

Miljö- och arbetsmiljöbrott

Utvecklingen går mot en ökande internationalisering av brottsligheten på området miljö- och arbetsmiljöbrott. Gränsöverskridande transporter av miljöfarligt

avfall och s.k. CITES- brott som omfattar skyddet av utrotningshotade arter kräver ofta internationella samarbete. Riksenheten för miljö- och arbetsmiljömål har fortsatt att inrikta arbetet mot allvarligare miljöbrottslighet. Detta har inneburit fler komplicerade brottsutredningar.

Brott mot rikets säkerhet, terrorbrott, krigsbrott och brott mot folkrätten

Även brott som riktas mot rikets säkerhet bedöms kräva ökade insatser för åklagarnas del under de närmaste åren. Det handlar om en mycket allvarlig brottslighet som kräver att resurserna finns på plats i tid. Verksamheten tar betydande tid att byggas upp. En faktor som måste tas med i bedömningen är den ökande migration som sker mellan Sverige och länder i vilket krig eller krigsliknande förhållanden råder. Under de senaste åren har ärenden avseende krigsbrott och brott mot folkrätten ökat i omfattning och komplexitet. Utvecklingen i vår omvärld talar för att antalet sådana ärenden ytterligare kan komma att öka. I och med den fördjupade samverkan som avtalats med Migrationsverket och Polisens Nationella operativa avdelning kan fler upptäckta brott förväntas.

Grov organiserad brottslighet

Insatserna mot grov organiserad brottslighet måste ökas väsentligt för att möta utvecklingen mot en alltmer omfattande gränsöverskridande brottslighet, såväl nationell som internationell, och möta de nya krav denna ställer. Inom det europeiska arbetet sker satsningar på ett flertal områden och Sverige och Åklagarmyndigheten måste vara rustat att möta utvecklingen. Det kan även förutses att åklagare i allt högre grad kommer att bistå andra länders åklagare i den gränsöverskridande brottsbekämpningen.

Åklagarmyndigheten har tillsammans med Polisen påbörjat ett arbete med att hantera och utveckla brottssamordningen, såväl inom respektive polisregion och åklagarsområde som på nationell nivå. Avsikten är att höja kvaliteten, effektiviteten och att säkerställa en effektiv brottsbekämpning.

När det gäller utredning av särskilt allvarlig grov och organiserad brottslighet, som exempelvis beslutas av det myndighetsgemensamma Operativa rådet, är denna typ av brottslighet som regel mycket komplex och innehåller inte sällan internationella inslag. Utredningarna är mycket omfattande och insatserna kräver hög kompetens, särskilda arbetsmetoder, stora resurser och måste pågå under lång tid. Dessa insatser kräver också hög säkerhet och myndigheten riskerar att få hantera ökade hotbilder i takt med de ökade insatserna mot grov organiserad brottslighet. Antalet ärenden i Operativa rådet kan förväntas öka eftersom Samverkansrådet har beslutat att utöka området för vilka ärenden som kan omfattas.

Återföra vinning av brott

Arbetet med att effektivisera handläggningen med utbyte av brott har utvecklats vidare. Den satsning som gjorts med att vid fem åklagarkammare ha en särskild resurs bestående av ekorevisorer (finansiella utredare) har hittills betalat sig väl ur ett statsmaktsperspektiv genom att avsevärda belopp avseende utbyte av brott återförts till staten eller till brottskadelidande. Verksamheten behöver fortsätta

att utvecklas och satsningar behöver göras i hela verksamheten för att säkerställa att brottsutbytesfrågor i fortsättningen har en central placering i allt åklagararbete. Bland annat kommer en försöksverksamhet med förstärkning av revisorskompetensen på de allmänna åklagarområdena att genomföras.

3.1.3 Utökad samverkan

Med numera i hög grad överensstämmande organisationer har förutsättningarna för nära och konstruktiv samverkan med **Polismyndigheten** ökat. Samverkan sker såväl i strategiska frågor som i operativa och det är inte minst kopplingen mellan polisens regioner och myndighetens åklagarområden som varit värdefull. Genom ordningen med polisområde-åklagarkammare och polisregion-åklagarområde kan samverkans- och utvecklingsfrågor identifieras och vid behov lyftas. Med stöd av ett forum för central samverkan kan sådana saker få nationellt enhetliga lösningar. Åklagare deltar också i Polisens nationella operativa ledningsgrupp.

Under slutet av 2015 genomfördes ett gemensamt möte för ett drygt hundratal chefer i Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten. Mötet ägnades åt de möjligheter och utmaningar som står framför myndigheterna och syftade till att bidra till ett nära samarbete på alla nivåer.

Även om förändrade organisationer således har skapat bättre förutsättningar för att polis och åklagare ”går i takt” har övergången till en nationell polismyndighet av allt döma hittills bidragit till en minskad kapacitet i polisens utredningsverksamhet. Den effekten får dock antas vara tillfällig och rimligen övergå i en ökad produktion av såväl nya som balanserade ärenden. Förändringarna inom Polisen ökar också behoven av utbildning, bland annat av polisiära förundersökningsledare. Utöver att dubblera den praktiktjänstgöring hos åklagare som sker inom ramen för utbildningen fortsätter åklagare att i betydande utsträckning delta i polisens utbildningsverksamhet. Allt detta medför tillkommande arbetsuppgifter som är resurskrävande.

Samverkan inom åklagarväsendet sker med **Ekobrottsmyndigheten** på såväl ledningsnivå som på operativ nivå. Den mer komplexa brottsligheten ställer ständigt krav på utökad samverkan även med andra myndigheter såsom **Tullen**, **Kronofogdemyndigheten** och **Försäkringskassan**. När det gäller unga lagöverträdare sker samverkan i övergripande frågor mellan **kommuner** och de myndigheter som handlägger ärenden om unga lagöverträdare. Samverkan ser dock olika ut i landet och den förekommer på vissa håll mer sporadiskt. Det finns därför anledning vidta åtgärder bland annat för att samverkan ska bli mer enhetlig i sin utformning.

Det gränsöverskridande arbetet och **internationell samverkan** kräver inte sällan insatser både på strategisk och på operativ nivå. Målet är att insatser ska kunna ske för att göra Sverige till ett obekvämt land att begå brott i och mot. Det är viktigt att kunna öka lagföringen för människohandel och s.k. barnsexturism liksom på mer traditionella områden som vapensmuggling och grova våldsbrott. Även den grova organiserade brottsligheten måste kunna bekämpas genom en

ökad samverkan med andra länders myndigheter. Genom möjligheter till en ökad samverkan kan också frågor om brottsutbyte utvecklas med andra länders myndigheter. Verksamheten vid Eurojust har förstärkts fortlöpande för att möta utvecklingen.

3.1.4 Internationell civil krishantering

Åklagarmyndigheten ska enligt det särskilda regleringsbrevet avseende anslag 1:1 Biståndsverksamhet och internationell krishantering för 2016 kunna bidra till internationell civil krishantering under ledning av bland annat FN och EU samt till internationellt utvecklingsamarbete. Myndigheten har också sedan en tid engagemang i ett flertal länder och samverkar också med andra myndigheter i dessa uppdrag.

Myndigheten har en särskild funktion vid huvudkontoret för att hantera bl.a. dessa frågor och har också antagit en strategi för insatserna. Åklagarmyndighetens fredsfrämjande arbete och internationella utvecklingsamarbete ska leda till långsiktigt hållbara lösningar och uppbyggande av fungerande och självständiga rättsväsenden. Insatserna ska ske i ett rättskedjeperspektiv.

Åklagarmyndigheten har ökat sin kapacitet något för insatser i krissituationer och internationellt bistånd bl.a. genom att en särskild expertgrupp bildats. För att öka effektiviteten sker också kompetenshöjande insatser som ska understödja förmågan att bygga upp rättsväsendet i länder som omfattas av bistånd bland annat inom områdena förundersökning, utbildning och samverkan med andra myndigheter. De krav som ställs i den nationella handlingsplanen för FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet beaktas.

Myndigheten deltar i Rådet för samverkan om internationell fredsfrämjande verksamhet samt i arbetsgrupper som hålls samman av rådet. Myndigheten har tillsammans med Polismyndigheten, Domstolsverket och Kriminalvården fortsatt arbetet med att utveckla modeller för deltagande i internationella uppdrag.

En utveckling av verksamheten behövs för att kunna arbeta långsiktigt och möta de förväntningar som avspeglas i det särskilda regleringsbrevet för 2016 avseende anslag 1:1 Biståndsverksamhet och civil krishantering och för att kunna verka för implementeringen av Global Agenda 2030. Medlen för Åklagarmyndigheten enligt det särskilda regleringsbrevet behöver därför ökas till åtta miljoner kronor, inkluderande en ökning av de delar som avser förvaltningskostnader och insatsnära verksamhet. Genom förstärkningen kan arbetet bedrivas mer långsiktigt och uthålligt och Åklagarmyndigheten ges ökade möjligheter att ställa personal till förfogande för internationella uppdrag på sätt som förstärker en samlad svensk internationell insats.

3.1.5 Rättslig styrning och tillsyn

Allt mer uppmärksamhet har riktats mot de problem som uppstår som en följd av det ökade antalet **mycket omfattande brottmål**. Med fleråriga utredningstider och domstolsprocesser som pågår i åtskilliga månader följer en rad svårbevästrade frågor om bl.a. rättssäkerhet och proportionalitet som behöver hanteras inom det rättsliga tillsyns- och utvecklingsarbetet.

Myndigheten har ägnat särskild uppmärksamhet åt frågor om **restriktioner för frihetsberövade och långa häktningstider**, och det arbetet kommer att fortsätta med hög prioritet under de närmaste åren. Nya riktlinjer och annat beslutsstöd har implementerats, och genomförandet kommer att följas upp för att säkerställa att åtgärderna ger den avsedda effekten, att restriktionsanvändningen och häktningstiderna minskas. Vid behov kommer ytterligare åtgärder att vidtas.

Straffprocessen kan antas bli föremål för en hel del förändringar under kommande år, inte minst om Straffprocessutredningens förslag genomförs. Förändringarna kommer i så fall att påverka åklagarnas roll och arbete på flera olika sätt. Detta kommer att kräva nytt metodstöd och utbildningsinsatser. Europarättens ökade genomslag i den svenska rättsordningen, inte minst på straff- och straffprocessrättens område, medför också stora förändringar för åklagarverksamheten.

Det kan även förväntas en utökning av antalet ärenden om **begäran om överprövning** av negativa åtalsbeslut samt beslut att inte inleda eller att lägga ner en förundersökning. Detta som en konsekvens av implementeringen av EU:s brottsofferdirektiv (2012/29/EU). Åklagarmyndigheten har med anledning av detta direktiv beslutat att införa som rutin att i alla målsägandeunderrättelser om denna typ av beslut informera målsäganden om möjligheten att begära överprövning.

Det är angeläget att allmänhetens förtroende för åklagarverksamheten är högt. Tillsynsverksamheten behöver fortsatt utvecklas bl.a. för att myndigheten ska bli bättre på att själv upptäcka fel och brister i verksamheten.

3.2 Åtgärder för utveckling av organisation, IT och informationssäkerhet

Regeringen och olika myndigheter ställer genom lagstiftning, föreskrifter och uppdrag ökade krav på utvecklingen av Åklagarmyndighetens organisation och kompetens på olika områden som ligger utanför kraven på den rent operativa verksamheten. Exempel på detta är tillämpningen på myndigheten av förordningen om intern styrning och kontroll och internrevisionsförordningen, olika föreskrifter utgivna av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), tillämpning av reglerna om offentlig upphandling, uppdrag om jämställdhetsintegrering av verksamheten samt IT-utvecklingen inom ramen för rättsväsendets informationsförsörjning, RIF. Vi måste också ständigt anpassa vår organisation till förändringar i vår närmaste omvärld och även utveckla vår tillgänglighet för att kunna svara mot massmedias krav på öppenhet.

Åklagarmyndigheten har under de senaste åren bedrivit ett genomgripande arbete för att utveckla organisationen och styrningen av hela myndighetens IT-verksamhet. Arbetet med att förstärka IT-verksamheten och informationssäkerhetsarbetet kommer att fortsätta de närmaste åren. En beredskapsorganisation i IT-driften kommer att driftsättas eftersom brottsutredningsverksamheten kräver ett fungerande IT-stöd dygnet runt året runt, vilket medför ökade kostnader för IT-verksamheten kommande år. Införandet av it-beredskap är en viktig satsning i myndighetens kontinuitetsplanering.

Som ett led i det pågående informationssäkerhetsarbetet kommer anpassningar och komplettering av teknik, infrastruktur och processer att behöva göras kommande år för att säkerställa en god informationssäkerhet.

Under 2016 genomförs ett antal investeringar i ett par större systemförändringar inom Åklagarmyndigheten, vilket avser bl.a. myndighetens allmänna diarium samt utveckling av ett nytt system för hemliga tvångsmedel med höga krav på säkerhet och integritetsskydd. Dessa investeringar medför ökade IT-kostnader med helårseffekter som faller ut 2017 och 2018.

Såväl utvecklingen som den kontinuerliga hanteringen av myndighetens IT- och informationssäkerhet kommer att innebära kostnadsökningar. Syftet är att kunna uppnå och upprätthålla en väl fungerande IT-verksamhet och klara MSB:s krav på en god informationssäkerhet utan att minska kapaciteten för brottsbekämpningen.

4. Lokalförsörjning

Inga större förändringar i myndighetens behov av lokaler förutses under åren 2017 – 2019. Myndigheten bedriver dock ett kontinuerligt arbete för att säkerställa moderna och ändamålsenliga lokaler som även uppfyller rimliga krav på en säker och trygg arbetsplats för vår verksamhet och de som besöker den.

5. Sammanfattning av resursbehovet

De förstärkningar av anslaget som myndigheten har fått de senaste åren har möjliggjort en utökning av antalet åklagare och 2015 rekryterades fler åklagaraspiranter än tidigare år. Det medger även att personalstyrkan kan fortsätta att utökas under 2016 med ett antal åklagare samt att inledda förstärkningar av IT-verksamheten kan fortsätta.

Vid en bedömning av Åklagarmyndighetens resursbehov måste beaktas i vilken takt myndigheten har möjlighet att rekrytera och utbilda åklagare och annan personal. Som närmare har utvecklats i avsnitt 1 måste kompetensuppbyggnaden ske långsiktigt och kontinuerligt för att svara mot framtida behov och skapa förutsättningar för en god arbetsmiljö. Detta har varit myndighetens inriktning i planeringen de senaste åren.

Åklagarmyndighetens bedömning är att kostnadsökningarna inklusive pris- och löneomräkning sammantaget kan beräknas till 35 miljoner kronor 2017 och ytterligare 33 miljoner kronor 2018 och 41 miljoner kronor 2019.

Kostnadsutvecklingen är beräknad utifrån de kostnadsökningar myndigheten har för befintlig verksamhet och den personalstyrka som planeras vid utgången av 2016. För att åstadkomma en jämn kostnadsutveckling över åren har Åklagarmyndigheten planerat för att föra över anslagssparande från 2016 och 2017 till 2018 så som framgår av tabellen nedan. Genom detta möjliggörs att verksamheten ska kunna bedrivas på ungefär samma nivå 2017 och 2018 som vid utgången av 2016. Kostnadsökningarna fram till 2018 inryms i de planeringsramar regeringen har aviserat.

För 2019 behövs dock ett tillskott om 30 miljoner kronor utöver den ram som aviserats i budgetpropositionen för att kunna behålla verksamheten på 2018 års nivå. I beräkningen ryms inga tillkommande satsningar eller oförutsedda utgifter och viss återhållsamhet med ersättningsrekryteringar 2019 kan bli nödvändig.

Tabellen nedan visar Åklagarmyndighetens yrkanden i förhållande till bedömda kostnadsnivåer för respektive år samt beräknat anslagssparande.

	2016	2017	2018	2019
Åklagarmyndighetens yrkande jämfört med 2016				
Ingående balans	-41 900	-39 000	-21 000	0
Beräknad kostnadsnivå	1 453 400	1 488 000	1 521 000	1 562 000
Anslagssparande	39 000	21 000	0	0
Yrkat budgetbehov	1 450 500	1 470 000	1 500 000	1 562 000

6. Förslag till finansiering

Åklagarmyndigheten föreslår följande finansiering för åren 2017–2019 i 2016 års prisnivå.

Översikt över verksamhetens finansiering (tkr)

Finansiering (tkr)	2015 Utfall	2016 Prognos	2017 Beräknat	2018 Beräknat	2019 Beräknat
Anslag					
Utgiftsområde 4, anslag 1:3					
Åklagarmyndigheten	1 355 938	1 453 400	1 470 000	1 500 000	1 562 000
Utgiftsområde 7, anslag 1:1					
Biståndsverksamhet ap 44	1 859	5 000	5 000	5 000	5 000
Avgiftsinkomster som disponeras	16 300	16 000	16 000	16 000	16 000
Övriga inkomster som disponeras	5 849	5 000	5 000	5 000	5 000
Summa intäkter	1 379 946	1 479 400	1 496 000	1 526 000	1 588 000

Investeringar i anläggningstillgångar

För perioden beräknas fortsatta investeringar i en förstärkt IT-infrastruktur, bland annat som ett led i informationssäkerhetsarbetet. Därutöver pågår det utveckling av system för hemliga tvångsmedel och ett nytt allmänt diarium.

Nyinvesteringar i möbler och kontorsutrustning görs fortlöpande i samband med flyttning till nya lokaler. Investeringsbeloppen i nedanstående tabell inkluderar även löpande återanskaffningar.

I tabellen nedan anges Åklagarmyndighetens totala investeringsbehov i anläggningstillgångar.

	2016 prognos	2017 beräknat	2018 beräknat	2019 beräknat
Utgiftsområde 4, anslag 4:3				
IB lån i Riksgäldskontoret	110 446	130 000	133 746	131 746
Beräknad nyupplåning	70 154	59 846	50 000	47 000
varav för investering i immateriella anläggningstillgångar	18 754	19 446	15 000	15 000
Beräknad amortering	50 600	56 100	52 000	50 000
UB lån i Riksgäldskontoret	130 000	133 746	131 746	128 746
Beslutat/föreslagen låneram	130 000	150 000	150 000	140 000
Beräknad ränteutgift	0	659	1 991	2 605
Ränteantagande för nyupplåning	0,00%	0,50%	1,50%	2,00%
Finansiering av räntor och amorteringar				
utgiftsområde 4, anslag 1:3 Åklagarmyndigheten	50 600	56 759	53 991	52 605

7. Övriga villkor

Räntekontokredit

Räntekontokrediterna föreslås för budgetåren 2017–2019 vara 5 procent av anslaget.

Anslagskredit

Anslagskrediterna föreslås för budgetåren 2017–2019 vara 3 procent av anslaget.

Låneram

Låneramen föreslås för budgetåren 2017–2018 uppgå till 150 000 tkr och 140 000 tkr för 2019.

Sändlista

Justitiedepartementet
Ekonomistyrningsverket
Finansdepartementet
Riksdagens utredningstjänst
Riksrevisionen
Statskontoret